

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИНТАКСИЧНОЇ СПОЛУЧУВАНІСТІ ПРИКМЕТНИКІВ З ІМЕННИКАМИ В ХУДОЖНЬОМУ, ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ТА НАУКОВОМУ СТИЛЯХ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Оксана ДАНИЛОВИЧ,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
daniilovichoksana@mail.ru

A COMPARATIVE CHARACTERISTIC OF SYNTACTICAL COMBINABILITY OF ADJECTIVES WITH NOUNS IN THE BELLE-LETTRES, PUBLICISTIC AND SCIENTIFIC STYLES OF THE MODERN ENGLISH LANGUAGE

Oksana DANYLOVYCH,

Yuriy Fedkovych Chernivtsi

National University, ORCID ID: 0000-0003-4270-2740

Оксана Данилович. Сравнительная характеристика сочетаемости прилагательных с существительными в художественном, публицистическом и научном стилях современного английского языка. Цель статьи – сравнительная характеристика сочетаемости прилагательных с существительными в художественном, публицистическом и научном стилях. Актуальность данного исследования обусловлена необходимостью сравнения синтаксической сочетаемости в трех стилях. В исследовании использован статистический метод, который показывает наличие или отсутствие связи. Коэффициент К указывает на силу (интенсивность) связей. Выделение стандартных связей для прилагательных дало возможность установить особенности функционирования прилагательных в каждом стиле, что является научной новизной работы. Выводы. Художественный стиль отличается количеством статистически значимых связей, так и связями, которые характерны только художественному стилю. Научный стиль занимает промежуточное место между художественным и публицистическим. Количество одинаковых статистически значимых связей выявлено больше между публицистическим и художественным (9) в сравнении с научным и художественным (5) и публицистическим и научным (2).

Ключевые слова: сочетаемость, прилагательное, существительное, лексико-семантическая группа, синтагматические связи, функциональный стиль.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими завданнями. Вивчення словосполучень з погляду сполучувальних властивостей, установлення різних зв'язків між компонентами, закономірностей поєднання слів визначає сполучувальні норми вживання лексичних одиниць у мовленні, без яких неможливо вивчити мову. Дослідження синтаксичних позицій за здатністю слів об'єднуватись у мовленні пов'язано з такими поняттями, як валентність та сполучуваність. В.В. Морковкін стверджує, що “валентністю слова називаємо таку властивість його змістовної сторони, яка дозволяє йому мати при собі певний набір синтаксичних позицій. Синтаксична позиція – це закріплена правилами мови можливість вживання разом з цим словом низки однотипно пов'язаних з ним поширювачів його значення. Сполучуваність слова – це його здатність об'єднуватись у мовленні з словами для виконання певного смислового завдання. Інакше кажучи,

сполучуваність слова є реалізацією його валентності”¹. Об'єднання слів відбуваються за подібними дистрибуційними властивостями, які мають подібні значення². Х. Шутце & Дж. Петерсен³ вважають, що “слова з подібними значеннями, будуть з'являтися зі схожими оточеннями (сусідніми елементами)”, а Рубенштейн & Гудінаф⁴ – “слова, які подібні за значенням, з'являються в подібних контекстах”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. У багатьох роботах досліджується дистрибуція, дистрибуційні моделі, синтагматичні та парадигматичні рівні сполучуваності: Б. Кренн⁵ (дистрибуційні та лінгвістичні імплікації словосполучення), М. Зальгрєн⁶ (дистрибуційна гіпотеза), Ф. Сан, Дж. Гуо, В. Лан, Дж. Ксу, К. Ченг⁷, М. Бароні та А. Ленці⁸ (дистрибуційні моделі), Рапп⁹, М. Зальгрєн¹⁰ (парадигматичні та синтагматичні відношення у дистри-

¹ Morkovkin V.V. “Sochetaemostnyie svotstva slova i problema ikh sistemnoy leksikograficheskoy interpretatsii” [Combinatory properties of the word and problem of their systematic lexicographic interpretation], *Problemy sochetaemosti slov: Sbornik nauchnykh trudov MGPIIYA im M. Toresan* [The Problems of words combinatory: a collection of scientific works of MGPIIYA named after M. Toresan], Moscow, 1979, Vol. 145, P. 130–132 [in Russian].

² Sahlgren M. “The distributional hypothesis”, *Italian Journal of linguistics*, 2008, Vol. 20, N 1, P. 33–54 [in English].

³ Schütze H. & Pedersen, J. “Information retrieval based on word senses”, *Proceedings of the 4th Annual Symposium on Document Analysis and Information Retrieval*, 1995, P. 161–175 [in English].

⁴ Rubenstein H. & Goodenough J. Contextual correlates of synonymy. *Communications of the ACM*, 1965, 8 (10), P. 627–633 [in English].

⁵ Krenn B. Distributional and Linguistic Implications of Collocation Identification. *Proc. Collocations Workshop, DGfS Conference, Marburg*, 2000, Proc. Collocations, Vol. I, P. 241–246 [in English].

⁶ Sahlgren M. The distributional hypothesis, *Italian Journal of linguistics*, 2008, N 20(1), P. 33–54 [in English].

⁷ Fei Sun, Jiafeng Guo Yanyan, Lan Jun, Xu & Xueqi Cheng. “Learning Word Representations by Jointly Modeling Syntagmatic and Paradigmatic Relations”, *Proceedings of the 53rd Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics and the 7th International Joint Conference on Natural Language Processing Beijing, China, Association for Computational Linguistics*, July 26–31, 2015, P. 136–145 [in English].

⁸ Baroni M., Lenci A. “How we BLESSed distributional semantic evaluation”, *Proceedings of the GEMS, Workshop on Geometrical Models of Natural Language Semantics*, 2011, P. 1–10 [in English].

ційному моделюванні), І. Петерс & К. Веллер¹¹ (парадигматичні та синтагматичні відношення у мовних організаційних системах), Х. Шутце & Дж.Петерсен¹², М. Зальгрєн, Ч. Венінг, Л. Рін¹³, Б. Хьорланд¹⁴ (парадигматичні та синтагматичні відношення).

Вивчення контекстуальних наборів окремих слів або класів слів носить між-дисциплінарний характер (Н.Н. Амосова, А.А. Уфімцева, Д.Н. Шмельов, В.Г. Гак, М.П. Кочерган, І.А. Зимня, С.С. Хідекель та інші). Дослідженням кореляції семантичної та синтаксичної структури речення займалися К.Г. Городенська, В.М. Русанівський, О.В. Болюх, А.А. Залізник, О.В. Падучева, сполучуваності слів через словотвірне гніздо – Є.М. Семерікова та А.Н. Гур'яшкіна, Н.Н. Прокопович. Семантичне узгодження слів у словосполученні й реченні описано в роботах Л.В. Щерби, В.А. Абрамова, Є. Косеріу. Сполучуваність також досліджували Б.М. Головін, Ю.Д. Аפרєян, А.В. Кунін, Є.М. Меднікова, І.А. Зимня, Т.Ю. Княєва, В.В. Левицький, М.Д. Степанова, В.Н. Телії, Л.Д. Чеснокова, І.Г. Ольшанський, Г. Хельбіг, В.Г. Гак, М.Л. Єрмілова, О.Г. Назарян, І.А. Мельчук, А.К. Жолковський, В.В. Морковкін та інші.

Ми досліджували сполучуваність прикметників з підкласами іменників у публіцистичному¹⁵ та науковому стилях¹⁶. Проте порівняльна характеристика синтаксичної сполучуваності у трьох стилях залишається недослідженою, що й зумовлює **актуальність** нашого дослідження.

У лінгвістиці розрізняють три види сполучуваності: семантичну (на рівні підкласу слів), синтаксичну (на рівні класу слів) та лексичну (на рівні окремого слова)¹⁷. **Об'єктом** дослідження є синтаксична сполучуваність прикметників з іменниками в художньому, публіцистичному та науковому стилях, **предметом** – статистично значущі зв'язки на синтаксичному рівні.

Метою дослідження є порівняльна характеристика синтаксичної сполучуваності прикметників з іменниками в художньому, публіцистичному та науковому стилях. Реалізація поставленої мети дозволить виявити особливості функціонування прикметників в кожному стилі, що стано-

вить **наукову новизну**.

Вірогідність появи слова у тому чи іншому сполученні можна встановити за допомогою дослідження частотності слів у різних вже утворених у мовленні сполученнях. Тому в основі нашого дослідження лежить частота вживання прикметників з ЛСГ іменників з романів сучасних англійських та американських письменників J. Archer, A. Fine, W. Holden, T. Parsons, J.K. Rowling, M. Blake, J. Grisham, J. Michener, J. Ball, J.A. Rice, англійських та американських газет The Times, The Independent, The Guardian, The Washington Post, The New York Times, The Los Angeles Times, з англійських та американських наукових журналів: The SPIE Magazine of Photonics Technologies and Application, The Scientific American, The Atmospheric Chemistry and Physics, The American Spectator, The Journal of the American Mathematical Society, The Independent Review, The Federal Communications Law Journal, The Law Journal UK, The Journal of English Linguistics, The Phonetica, The Sign Systems Studies. Загальний обсяг вибірки складає більше 30 тис. словосполучень прикметників з іменниками.

Принципи виділення ЛСГ прикметників, ЛСГ іменників та їх перелік наведені у статті¹⁸. Оскільки шкала градаций тої чи іншої ознаки може бути вивчена та виміряна тільки за допомогою кількісних критеріїв¹⁹, то в нашому дослідженні для аналізу отриманих даних використано **статистичні методи**: критерій χ^2 , який показує наявність чи відсутність зв'язку між ознаками, що спостерігаються, та коефіцієнт К, який вказує на силу (інтенсивність) цього зв'язку²⁰.

Для визначення наявності чи відсутності зв'язку між ознаками використовують критерій χ^2 ²¹. Мінімальною величиною χ^2 , при якій зв'язок між ознаками вважається суттєвим, є величина $\chi^2 > 3,84$ при кількості ступенів свободи $df=1$. Випадки, коли $\chi^2 < 3,84$ вважатимемо статистично несуттєвими. Величини χ^2 і коефіцієнта спряженості К обчислювались за формулами, які наведені у праці²². Якщо за допомогою критерію χ^2 можна визначити, чи перевищення емпіричних частот над теоретично очікуваними є суттєвим, то К показує на ступінь цього зв'язку.

⁹Rapp R. "The computation of word associations: Comparing syntagmatic and paradigmatic approaches", Proceedings of the 19th International Conference on Computational Linguistics, 2002, Vol. 1, P. 1–7 [in English].

¹⁰Sahlgren M. "The word-space model: Using distributional analysis to represent syntagmatic and paradigmatic relations between words in high-dimensional vector spaces", PhD Dissertation, Department of Linguistics, Stockholm University, 2006, 156 p. [in English].

¹¹Peters I. & Weller K. "Paradigmatic and syntagmatic relations in knowledge organisation system", Düsseldorf: Düsseldorf University Press. Information- Wissenschaft & Praxis, 2008, IWP 59 (2), P. 100–107 [in English].

¹²Schütze H. & Pedersen J. "A vector model for syntagmatic and paradigmatic relatedness. Making sense of words", Proceedings of the Conference England, Oxford, 1993, P. 104–113 [in English].

¹³Wanying Chiu K. "Paradigmatic relations and syntagmatic relations: how are they related?", Article No. 122 St. Louis, Missouri — November 06 - 10, *American Society for Information Science Silver, Springs*. Vol.63, №5, P. 923–935 [in English].

¹⁴Hjorland B. "Are relations in thesauri "context-free, definitional, and true in all possible worlds", *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 2015, Vol. 66, N 7, P. 1367–1373. [in English].

¹⁵Danylovykh O. D. "Spoluchuvanist' okremykh prykmetnykiv z pidklasyamy imennykiv u publitsystychnomu styli" [Combinability of some adjectives with subclasses of nouns in the publicistic style], *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriiia "Filolohichna"* [Scientific notes of National university "Ostroh Academy". Philological Series], Ostrog: Vyd. NU "Ostroz'ka Academia, 2007, Vol. 8, P. 140–149 [in Ukrainian].

¹⁶Danylovykh O. D. "Intensyvnyist' spoluchuvanosti prykmetnykiv z leksyko-semantychnymy grupamy imennykiv u naukovomu styli suchasnoi anglijs'koi movy" [The intensity of combinability of adjectives with lexical-semantic groups of nouns in the scientific style of the modern English language], *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriiia "Filolohichna"* [Scientific notes of National university "Ostroh Academy". Philological Series], Ostrog: Vyd. NU "Ostroz'ka Academia, 2014, Vol. 43, P. 84–87 [in Ukrainian].

¹⁷Levitskiy V.V. Statisticheskoye izucheniye leksicheskoy semantiki [Statistical study of lexical semantics], Kyiv: UMK VO, 1989, P. 37 [in Russian].

¹⁸Danylovykh O. D. "Kil'kisni parametry spoluchuvanosti prykmetnykiv z imennykamy v anglijs'koyi presi" [Quantitative parameters of combinability of adjectives with nouns in English press], *Naukovyi visnyk* [Scientific Journal] Chernivtsi: Ruta, 2004, Vol. 206–207: Germans'ka filologia, P. 98–112 [in Ukrainian].

¹⁹Levitskiy V.V. Semasiologia [Semasiology], Vynnytsya: Nova knyga, 2006, P. 191 [in Russian].

²⁰Levitskiy V.V. Statisticheskoye izucheniye....., op. cit., P. 28.

²¹Ibidem, P. 31.

²²Ibidem, P. 31–32.

Обчислення критерію хі-квадрат:

$$\chi^2 = \frac{(ad - bc)^2 N}{(a + c)(b + d)(a + b)(c + d)}, \quad (1)$$

де a, b, c, d – емпіричні величини, а N є загальним числом всіх величин.

Якщо різниця $ab - bc$ виявиться позитивною, тоді дані будуть обчислюватися комп'ютерною програмою далі. Якщо результат виявиться негативним, тоді подальша обробка інформації буде припинена, оскільки негативні результати свідчать про те, що емпіричні частоти не перевищують теоретично очікуваних.

Критерій χ^2 зростає, коли збільшується різниця між емпіричними (фактично отриманими) та теоретичними (очікуваними) частотами. Щодо тлумачення отриманого результату, то він залежить від числа ступенів свободи. Число ступенів свободи для багатопільних таблиць при розрахунках χ^2 визначається за формулою:

$$df = (r-1)(c-1), \quad (2)$$

де r – кількість горизонтальних рядків у таблиці,

c – кількість вертикальних стовпців.

Так, для $df=1$ критичне значення $\chi^2 = 3,84$, яке відповідає рівню значущості $P = 0,05$. Це означає, що помилка можлива тільки у 5% випадків, що свідчить про високий ступінь достовірності. Отже, отримані дані, які нижче за критичне значення χ^2 , не будемо брати до уваги і будемо вважати такі зв'язки несуттєвими.

Проте формула χ^2 дає можливість визначити тільки наявність чи відсутність зв'язку між величинами, але не міру цього зв'язку. Останню можна встановити за допомогою коефіцієнта спряженості K , формула якого містить результат χ^2 :

Обчислення коефіцієнта спряженості K

$$K = \sqrt{\frac{\chi^2}{N\sqrt{(r-1)(c-1)}}}, \quad (3)$$

де N – загальна кількість спостережень,

r – кількість рядків у таблиці,

c – кількість стовпчиків.

Вклад основного матеріалу. За допомогою статистичних методів у публіцистичному стилі було зафіксовано 41 статистично значущий зв'язок, у науковому 40, в художньому 116. Як бачимо, публіцистичний та науковий стилі утворюють майже однакову кількість зв'язків, яка виявилась незначною порівняно з художнім стилем, кількість зв'язків у якому в 3 рази більше. Це свідчить про те, що художній стиль є більш відкритим, найменше підлягає вимогам нормативності, сполучуваність у ньому не звужується строгими директивами, шаблонами чи кальками, як це спостерігається у публіцистичному чи науковому стилях.

Можемо відмітити статистично значущі зв'язки у трьох стилях для таких прикметників як: *good, new, big, small*, проте їх кількість різна. Для прикметника *good* найбільша кількість зв'язків (5) зафіксована у художньому стилі, 3 у публіцистичному та 2 у науковому. *New* представляє найбільший набір статистично значущих зв'язків знову у художньому стилі (6) і, як не дивно, найменшу кількість у публіцистичному (2). Але публіцистичний стиль має найбільшу кількість статистично значущих зв'язків саме для прикметника *big* (4). У художньому стилі *big* утворює 3 зв'язки та 1 зв'язок у науковому стилі. Художній стиль переважає за кількістю статистично значущих

зв'язків для прикметника *small* (5) у протиставленні з однаковою кількістю зв'язків у публіцистичному та науковому стилях(3). Отже, беручи до уваги ті прикметники, які утворюють статистично значущі зв'язки, можна відмітити, що у художньому стилі переважають статистично значущі зв'язки для прикметників *good, new, small*, і тільки *big* – у публіцистичному стилі. Науковий стиль має найменшу кількість зв'язків порівняно з двома іншими. Виділення саме цих прикметників говорить про загальні риси, що є універсальними, без яких не обходиться опис у жодному стилі.

Однакову кількість статистично значущих зв'язків фіксуємо для *military* (2) у публіцистичному та художньому стилях. У публіцистичному та науковому встановлене по 1 статистично значущому зв'язку для *important*. Прикметник *normal* у науковому та художньому стилях також має мінімальну кількість зв'язків – один. Це стосується і прикметника *southern*. Тобто, можна зазначити мінімальну кількість зв'язків, які збігаються. Це свідчить про особливість кожного стилю, що й зумовлює специфічність вживання даних прикметників.

Визначаємо також прикметники, які не збігаються за кількістю статистично значущих зв'язків, але наявність яких зафіксована у двох стилях. Для публіцистичного (1) та художнього (3) – *last, financial* у публіцистичному (4) та художньому (1), *American* відповідно (3) та (2), *British* (3) та (2), *real* (2) та (3), *white* (2) та (4), *long* (1) та (2), *short* (1) та (2). Із зазначеної характеристики можемо визначити, що 12 прикметників утворюють статистично значущі зв'язки у публіцистичному стилі – їх 17, а у художньому 19.

Що стосується порівняння наукового та художнього стилів, то виділяються такі прикметники: *large* у науковому (1) та художньому (7), *different* (4) та (2). Визначається дуже обмежений набір прикметників (тільки 2), які утворюють статистично значущі зв'язки. В даному випадку кількість зв'язків у художньому стилі переважає науковий у співвідношенні 9:5.

Потрібно зазначити, що не зафіксовано схожості між публіцистичним та науковим стилями щодо статистично значущих зв'язків, де один зі стилів мав би перевагу.

Решта прикметників мають особливе вживання, яке продиктовано специфікою того чи іншого стилю. Так, у публіцистичному стилі вживаються такі прикметники: *political* (4), *nuclear* (3), *clear* (2). У науковому стилі виділяємо прикметники: *scientific* (1), *scalar* (1), *chemical* (3), *basic* (1), *recent* (3), *modern* (3), *northern* (3). У художньому стилі такими прикметниками є *family* (1), *bad* (2), *great* (2), *old* (5), *young* (2), *English* (3), *Japanese* (2), *little* (4), *perfect* (3), *strange* (3), *silver* (1), *black* (колір, а не раса) (2), *red* (3), *dark* (5), *green* (3), *blue* (4), *local* (1), *happy* (3), *anxious* (2), *worried* (1), *dead* (3), *tired* (1), *alive* (1).

З проведеного порівняння випливає, що на рівні сполучуваності, тобто розгортання значення та утворення статистично значущих зв'язків, ми спостерігаємо схожість між публіцистичним та художнім стилями, окремі випадки для художнього й наукового стилів та невідповідність між публіцистичним та науковим на рівні вживання окремих прикметників.

У публіцистичному стилі виявлено найменшу кількість прикметників, які мають статистично значущі зв'язки. У науковому ця кількість більша ніж у 2 рази. Але в художньому стилі таких прикметників 23, що у 7 разів більше за публіцистичний та більше у 3 рази за науковий. Звідси випливає, що художній стиль демонструє як найбільшу кількість прикметників, що утворюють статистично

значущі зв'язки, так і кількість статистично значущих зв'язків.

1) Збіг у трьох стилях: 1) *small* з ЛСГ іменників "Кількість, обсяг"

Збіг зв'язків у публіцистичному та художньому стилях:

(1) *good*

з ЛСГ іменників "Абстракції", (2) *last* з "Відрізки часу, доби, періоду, пори року" (3) *American* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (4) *British* з "Збірні позначення живого", (5) *small* з "Географічні об'єкти, адміністративні одиниці", (6) *long* з "Відрізки часу, доби, періоду, пори року", (7) *short* з "Відрізки часу, доби, періоду, пори року", (8) *white* з Заклади, будівлі, приміщення".

Збіг зв'язків у науковому та художньому стилях:

(1) *good* з ЛСГ

Іменників "Відрізки часу, доби, періоду, пори року", (2) *new* з "Неживі предмети, речі, механізми", (3) *new* з "Робота, праця, продукт діяльності", (4) *real* з "Абстракції", (5) *normal* з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками".

Збіг зв'язків у науковому та публіцистичному стилях:

(1)

important "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки",

(2) *small* з "Назви організації, компаній, угруповань".

Сполучуваність тільки у публіцистичному стилі:

(1) *good* з ЛСГ

іменників "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (2) *political* з "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (3) *political* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (4) *political* з "Абстракції", (5) *political* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (6) *military* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (7) *military* з "Збірні позначення живого", (8) *nuclear* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (9) *nuclear* з "Абстракції", (10) *nuclear* з "Документи, терміни, угоди, програми", (11) *clear* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (12) *clear* з "Абстракції", (13) *new* з "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (14) *new* з "Економічні поняття", (15) *American* з "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (16) *American* з "Збірні позначення живого", (17) *British* з "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (18) *British* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (19) *big* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (20) *big* з "Економічні поняття", (21) *big* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (22) *big* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (23) *real* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (24) *state* з "Економічні поняття", (25) *state* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (26) *European* з "Назви організації, компаній, угруповань", (27) *European* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (28) *immediate* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (29) *immediate* з "Положення, стан, становище", (30) *oil* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (31) *oil* з "Економічні поняття", (32) *hostile* з "Абстракції", (33) *cautious* з "Назви організації, компаній, угруповань", (34) *Islamic* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (35) *Islamic* з "Абстракції".

Сполучуваність тільки у художньому стилі:

(1) *good* з ЛСГ іменників "Люди за професією, посадою, родом занять", (2) *good* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (3) *good* з "Робота, праця, продукт діяльності", (4) *financial* з "Абстракції", (5) *family* з "Абстракції", (6) *military* з "Абстракції", (7) *military* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (8) *last* з "Дії, процеси, перетворення, факти,

вчинки", (9) *last* з "Робота, праця, продукт діяльності", (10) *new* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (11) *new* з "Географічні об'єкти, адміністративні одиниці", (12) *new* з "Збірні позначення живого", (13) *new* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (14) *American* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (15) *British* "Назви закладів, будівель, приміщень", (16) *big* з "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (17) *big* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (18) *big* з "Неживі предмети, речі, механізми", (19) *small* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (20) *small* з "Неживі предмети, речі, механізми", (21) *small* з "Природні явища", (22) *real* з "Положення, стан, становище", (23) *real* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (24) *short* з "Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки", (25) *white* з "Частини тіла", (26) *white* з "Одяг", (27) *southern* з "Географічні об'єкти, адміністративні одиниці", (28) *great* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (29) *great* з "Абстракції", (30) *bad* з "Абстракції", (31) *bad* з "Робота, праця, продукт діяльності", (32) *old* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (33) *old* з "Люди, пов'язані певними взаємовідносинами", (34) *old* з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками", (35) *old* з "Власні назви, імена, прізвища", (36) *old* з "Робота, праця, продукт діяльності", (37) *young* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (38) *young* з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками", (39) *English* з "Явища та поняття суспільно-політичного життя", (40) *English* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (41) *English* з "Збірні позначення живого", (42) *Japanese* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (43) *Japanese* з "Назви організації, компаній, угруповань", (44) *cold* з "Відрізки часу, доби, періоду, пори року", (45) *cold* з "Неживі предмети, речі, механізми", (46) *cold* з "Частини тіла", (47) *cold* з "Природні явища", (48) *large* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (49) *large* з "Географічні об'єкти, адміністративні одиниці", (50) *large* з "Збірні позначення живого", (51) *large* з "Неживі предмети, речі, механізми", (52) *large* з "Робота, праця, продукт діяльності", (53) *large* з "Частини тіла", (54) *large* з "Природні явища", (55) *little* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (56) *little* з "Збірні позначення живого", (57) *little* з "Неживі предмети, речі, механізми", (58) *little* з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками", (59) *southern* з "Географічні об'єкти, адміністративні одиниці", (60) *silver* з "Неживі предмети, речі, механізми", (61) *silver* з "Робота, праця, продукт діяльності", (62) *black* (*race*) з "Люди за професією, посадою, родом занять", (63) *white* (*race*) з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками", (64) *stupid* з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками", (65) *black* з "Неживі предмети, речі, механізми", (66) *black* з "Частини тіла", (67) *white* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (68) *white* з "Неживі предмети, речі, механізми", (69) *white* з "Частини тіла", (70) *red* з "Частини тіла", (71) *red* з "Одяг", (72) *red* з "Природні явища", (73) *dark* з "Абстракції", (74) *dark* з "Неживі предмети, речі, механізми", (75) *dark* з "Частини тіла", (76) *dark* з "Одяг", (77) *dark* з "Природні явища", (78) *green* з "Назви закладів, будівель, приміщень", (79) *green* з "Одяг", (80) *green* з "Природні явища", (81) *blue* з "Неживі предмети, речі, механізми", (82) *blue* з "Частини тіла", (83) *blue* з "Одяг", (84) *blue* з "Природні явища", (85) *local* з "Люди за професією, посадою, родом занять", (86) *happy* з "Абстракції", (87) *happy* з "Збірні позначення живого", (88) *happy* з "Люди взагалі, за віковою, статевую, родинною ознаками", (89) *anxious* з "Люди за професією, поса-

дою, родом занять”, (90) *anxious* з “Власні назви, імена, прізвиська”, (91) *worried* з “Люди взагалі, за віковою, статевою, родинною ознаками”, (92) *dead* з “Люди за професією, посадою, родом занять”, (93) *dead* з “Люди взагалі, за віковою, статевою, родинною ознаками”, (94) *dead* з “Власні назви, імена, прізвиська”, (95) *tired* з “Люди взагалі, за віковою, статевою, родинною ознаками”, (96) *alive* з “Люди взагалі, за віковою, статевою, родинною ознаками”, (97) *different* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (98) *different* з “Люди за професією, посадою, родом занять”, (99) *perfect* з “Абстракції”, (100) *perfect* з “Відрізки часу, доби, періоду, пори року”, (101) *perfect* з “Частини тіла”, (102) *strange* з “Люди за професією, посадою, родом занять”.

б) Сполучуваність тільки у науковому стилі: (1) *good* з ЛСГ іменників “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (2) *new* з “Абстракції”, (3) *new* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (4) *big* з “Природні явища”, (5) *small* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (6) *different* з “Явища та поняття суспільно-політичного життя”, (7) *different* з “Відрізки часу, доби, періоду, пори року”, (8) *different* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (9) *different* з “Люди взагалі, за віковою, статевою, родинною ознаками”, (10) *teap* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (11) *chemical* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (12) *chemical* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (13) *chemical* з “Неживі предмети, речі, механізми”, (14) *scalar* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (15) *basic* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (16) *normal* з “Люди за професією, посадою, родом занять”, (17) *northern* з “Відрізки часу, доби, періоду, пори року”, (18) *northern* з “Географічні об’єкти, адміністративні одиниці”, (19) *northern* з “Природні явища”, (20) *similar* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (21) *high* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (22) *significant* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (23) *significant* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (24) *significant* з “Кількість, обсяг”, (25) *long-term* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (26) *southern* з “Природні явища”, (27) *scientific* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (28) *polar* з “Географічні об’єкти, адміністративні одиниці”, (29) *resent* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (30) *resent* з “Явища та поняття суспільно-політичного життя”, (31) *resent* з “Робота, праця, продукт діяльності”, (32) *modern* з “Явища та поняття суспільно-політичного життя”, (33) *modern* з “Люди за професією, посадою, родом занять”, (34) *modern* з “Збірні позначення живого”, (35) *dynamical* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (36) *dynamical* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (37) *public* з “Явища та поняття суспільно-політичного життя”, (38) *temporal* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (39) *wide* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (40) *wide* з “Збірні позначення живого”, (41) *current* з “Явища та поняття суспільно-політичного життя”, (42) *current* з “Документи, терміни, угоди, програми”, (43) *current* з “Робота, праця, продукт діяльності”, (44) *systematic* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (45) *annual* з “Дії, процеси, перетворення, факти, вчинки”, (46) *annual* з “Відрізки часу, доби, періоду, пори року”, (47) *large* з “Документи, терміни, угоди, програми”.

Висновки. Якісна характеристика, а саме накладання зв’язків всіх трьох стилів виявила, що найменшою виявляється кількість спільних зв’язків для окремих прикметників серед трьох функціональних стилів. Так, зафіксований тільки 1 статистично значущий зв’язок для прикметника *small* з ЛСГ “Кількість, обсяг”, який є універсальним, тобто загаль-

ним незалежно від стилю. Однак такі прикметники, як *good, big, new*, які були відмічені у трьох стилях, виявляють відмінність в утворенні статистично значущих зв’язків, тобто відтворюють специфіку вживання відповідно до стилістичного фактору.

Найбільше число статистично значущих зв’язків, які зустрічаються тільки в одному стилі, тобто відображають специфіку саме одного стилю, можна виділити в художньому стилі – 104 статистично значущі зв’язки. У науковому стилі їх кількість у 2,2 рази менша, тобто 47 статистично значущих зв’язків, і найменше у публіцистичному (35), що у 2,9 разів менше за художній стиль.

Якщо порівняти кількісну та якісну характеристики, то вони збігаються. Художній стиль відрізняється як кількісно, тобто кількістю статистично значущих зв’язків, широтою сполучуваності, так і якісно – зв’язками, які притаманні тільки художньому стилю. Та сама картина повторюється і у науковому стилі, який за кількістю статистично значущих зв’язків займає проміжне місце між художнім та публіцистичним.

Відмічаємо малу кількість перетинів статистично значущих зв’язків для публіцистичного та художнього стилів (9). Проте, вона виявляється найбільшою, якщо зіставити науковий та художній – 5 статистично значущих зв’язків і публіцистичний та науковий – 2 статистично значущих зв’язки.

Звідси випливає, що і кількісна, і якісна характеристики відтворюють ту саму тенденцію, взаємно доповнюючи та уточнюючи одна одну. Наступне дослідження буде присвячене порівняльній характеристиці сильних зв’язків прикметників з іменниками у трьох досліджуваних стилях.

Oksana Danylovykh. A comparative characteristic of syntactical combinability of adjectives with nouns in the belle-lettres, publicistic and scientific styles of the modern English language. The article is dedicated to the study of combinability of adjectives with lexical-semantic groups (LSG) of nouns in the belle-lettres, publicistic and scientific styles. The object of the investigation is syntactical combinability of adjectives with nouns, the subject is statistically meaningful ties on the syntactical level. The goal is a comparative characteristic of syntactical combinability of adjectives with nouns in the belle-lettres, publicistic and scientific styles of the modern English language. Topicality is caused by the necessity of comparison of syntactical combinability in three styles. In our study the statistical method was used such as χ^2 - which shows presence or absence of a tie. In such a way standard elements of contextual sets of adjectives with lexical-semantic groups (LSG) of nouns were found. The coefficient K indicates the force (intensity) of ties. Due to it the ties are divided into strong, mean and weak ones. Statistically meaningful ties of adjectives with LSG of nouns were analyzed. A scientific novelty is in finding standard ties for adjectives that gave a possibility to determine peculiarities of functioning of adjectives in each style.

Conclusions. The belle-lettres style is distinguished by a number of statistically meaningful ties as well as ties which are characteristic to only the belle-lettres style. The scientific style is between the belle-lettres and publicistic styles. A number of the same statistically meaningful ties was found more between the belle-lettres and publicistic styles (9) in comparison with the scientific and belle-lettres ones (5) and the publicistic and scientific ones (2).

Key words: combinability, adjective, noun, lexical-semantic group, statistically meaningful ties, functional style.

Данилович Оксана – доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Коло наукових інтересів: семантика, прикладна лінгвістика.

Danylovykh Oksana – Associate Professor of the Department of Foreign Languages for Humanities of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Research interests: semantics, applied linguistics.

Received: 12.02.2020

Advance Access Published: March, 2020

© O. Danylovykh, 2020